

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Taneční umění

Pedagogika tance

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OSOBNÍ ZKUŠENOST TANEČNÍKA V PŘEDSTAVENÍ
OHADA NAHARINA**

Petra Nálevková

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Václav Janeček, Ph.D.

Oponent práce: MgA. Tereza Indráková, Ph.D.

Datum obhajoby: 2. 6. 2016

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

FACULTY OF MUSIC AND DANCE

Art of dance

Dance pedagogy

BACHELOR THESIS

**A DANCER'S PERSONAL REFLECTION OF OHAD
NAHARIN'S PERFORMANCE**

Petra Nálevková

Thesis Supervisor: Doc. Mgr. Václav Janeček, Ph.D.

Thesis Opponent: MgA. Tereza Indráková, Ph.D.

Date of review: 2. 6. 2016

Qualifying degree: BcA.

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma *Osobní zkušenost tanečnice v představení Ohada Naharina* napsala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů a literatury.

Praha, dne

.....

Petra Nálevková

Poděkování

Děkuji Doc. Mgr. Václavu Janečkovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce. Dále děkuji Stepanii Troyak za poskytnutí rozhovoru a své kamarádce Zoře Novákové za překlad hebrejského textu písně Echad mi yodea. Tímto chci také poděkovat své mamince Mgr. Daně Nálevkové za celkovou korekturu práce a svému příteli BcA. Jaroslavu Dvořákovi za podporu při psaní a za pomoc s některými překlady z anglického jazyka.

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Cílem této práce na téma *Osobní zkušenost tanečníka v představení Ohada Naharina* je přiblížení choreografie Decadance pohledem interpreta. V rámci práce představuji choreografa tohoto představení Ohada Naharina a jeho pohybový slovník – Gaga. Vyhledané informace doplňuji svými poznatky, které jsem získala během nastudování díla „Ohad Naharin: Decadance“ v Národním divadle Praha. Na získané informace nahlížím z pozice tanečníka a vyvozuji z nich závěry z pozice budoucího pedagoga.

Abstract

The aim of this thesis titled *A Dancer's Personal Reflection of Ohad Naharin's performance* is to expose the choreography Decadance through the eyes of an interpreter. Within the thesis the choreographer Ohad Naharin and his movement language – Gaga are introduced. Furthermore, I add my personal experience which I gained while preparing for the performance of „Ohad Naharin: Decadance“ with National Theater Prague. I view the the informations from the perspective of dancer and I draw conclusions from the perspective of future educator.

Klíčová slova

Ohad Naharin, Batsheva Dance Company, Batsheva Ensemble, Gaga, Echad mi yodea, Decadance, tanečník, pedagog, choreografie

Key words

Ohad Naharin, Batsheva Dance Company, Batsheva Ensemble, Gaga, Echad mi yodea, Decadance, dancer, educator, choreography

Obsah

1. Úvod	1
2. Osobnost Ohada Naharina	3
2. 1. 1. 1952 – 1989	3
2. 1. 2. 1990 – 2016	4
2. 2. Rozhovor s členkou Batsheva Ensemble Stephanii Troyak	7
2. 3. Ohad Naharin a já	9
3. Gaga	11
3. 1. Pohybový jazyk Ohada Naharina	11
3. 2. Asistenti Ohada Naharina v Národním divadle	12
3. 2. 1. Erez Zohar	12
3. 2. 2. Gili Navot	12
3. 2. 3. Adi Salant	13
3. 3. Gaga lekce a já	13
4. Představení Decadance	16
4. 1. Představení Ohad Naharin: Decadance v Národním divadle Praha	16
4. 2. 1. Echad mi yodea	17
4. 2. 2. Pohybový rozbor Echad mi yodea	18
4. 3. Decadance a já	22
5. Využití některých principů Gaga v mé pedagogické činnosti	24
6. Závěr	26
Prameny a literatura	27
Obrazová příloha	30
Příloha č. 1	34
Příloha č. 2	40

1. Úvod

Jako budoucí pedagog klasického tance se snažím kromě správných metodických znalostí zařazovat do svých tréninků i poznatky, které čerpám z jiných oborů. Myslím, že v dnešní době je pro pedagoga důležité rozšiřovat své obzory a nelpět jenom na starých zvycích. V mé bakalářské práci se pokusím nastínit, jak jsem uchopila možnost aplikovat některé z principů pohybového jazyka Ohada Naharina – Gaga ve své pedagogické činnosti. Kromě toho se budu snažit i zprostředkovat informace, kterých se nám tanečnickům Národního divadla dostalo při přípravě představení Decadance.

V první části nejdříve představím osobnost Ohada Naharina. Tento světoznámý izraelský choreograf, jehož jméno je spjato s izraelským souborem Batsheva Dance Company, posunul hranice možností našeho těla zase o kus dále. Také chci usutečnit rozhovor s tanečnicí Stephanie Troyak, která je členkou Batsheva Ensemble, abych čtenáři umožnila poznat Ohada Naharina osobou, která má možnost s ním spolupracovat pravidelněji. Podělím se i o své zážitky ze setkání se s tímto velkým choreografem.

V další kapitole se hodlám zaměřit na pohybový jazyk Gaga. Tato technika zkoumá naše tělo velmi přirozeným způsobem a umožňuje tanečnickům porozumět, jak se ke svému pracovnímu nástroji chovat s citem. Nesmírně zajímavý je i fakt, že tato metoda je určena i pro netanečnický a také pomáhá lidem s určitým zdravotním handicapem. V této části hodlám představit asistenty, kteří přijeli do Národního divadla Praha a se kterými jsme měli pravidelné lekce Gaga. Mým pohledem se pokusím přiblížit, jak tyto lekce vypadají, a také nastínit některé principy, které jsou s touto metodou spojené.

Následná část bude o samotném představení Ohad Naharin: Decadance. Toto dílo je složeno z různých kusů jiných představení, která byla původně vytvořena pro Batsheva Dance Company. Ohad Naharin je známý tím, že nová díla vytváří jen pro svůj domovský soubor. Pokud má na repertoáru jeho choreografii jiný soubor, jde vždy o přenesení některých jeho starších děl. Součástí našeho představení je i známý tanec na židlích – „Echad mi Yodea“. Toto je bezpochyby dílo, které divákovi nejvíce utkví v paměti. Rozhodla jsem se tedy, že se mu ve své práci budu věnovat hlouběji. Pokusím se rozpracovat jednotlivé pohyby

a napsat k nim i připomínky, které jsme během nastudování dostali od Ohadových spolupracovníků i od něj samotného.

V závěru své práce chci vysvětlit, jak jako tanečník i pedagog využívám svých poznatků v rámci klasické taneční techniky. Doufám, že při psaní mé bakalářské práce na téma Osobní zkušenost tanečníka v představení Ohada Naharina, si utřím své poznatky, které jsem získala během zkoušek na premiéru Ohad Naharin: Decadance. A že v rámci příprav objevím i informace, které mi byly předtím tajemstvím a díky kterým ještě více pochopím podstatu celého díla.

2. Osbnost Ohada Naharina

2. 1. 1. 1952 – 1989

Ohad Naharin (Obr. č. 1) se narodil 22. června 1952 v kibucu Mizra (Severní Izrael). Jelikož jeho rodiče nebyli v kibucu šťastní, odešli z něj v Ohadových pěti letech.¹ Jeho otec Eliav byl herec v divadle Habima a psycholog, který se zaměřoval na psychodrama. Matka Zofia byla tanečnice a učitelka kompozice. Už od mala vyrůstal v uměleckém prostředí a jeho rodina mu umožňovala všestranný rozvoj osobnosti. *„Moje matka byla velice tvůrčí. Spojila pohyb s procesem tvorby a pracovala s dětmi. Také učila tvůrčí tanec a choreografii na univerzitě. Otec byl herec a je také velice tvůrčí člověk, krásně píše a zpívá. A matka je výborná hudebnice. Takže já neměl formální studium jako na umělecké škole, ale doma jsem měl mnoho tvůrčích podnětů.“*² Ohad má dva sourozence sestru Vered, která se věnuje psychoterapii, a bratra Yossiho, který je fyzioterapeut a od srpna 2005 také výkonný ředitel v organizaci, která se zabývá záležitostmi kolem pohybového jazyka – Gaga.³

Po skončení vojenské povinnosti v izraelské armádě roku 1974 začal chodit na taneční hodiny s Batsheva Company, při kterých si ho všimla Martha Graham⁴. *„Nevěděla, že Ohad je pouhý zelenáč, který zrovna skončil svou povinnou vojenskou službu, a nemá vůbec žádnou taneční techniku. Ale jeho impozantní postava a jevištní zjev ji natolik zaujaly, že mu přidělila jednu z hlavních rolí v ‚Dream‘...“*⁵ (Obr. č. 2). Po této události mu následně nabídla místo v její taneční skupině v New Yorku. Zde pak také díky stipendiu od Americko-izraelské kulturní nadace studoval na School of American Ballet, dále si zdokonaloval svou techniku na Juilliard School a absolvoval kurzy u pedagogů Maggie Black⁶

¹ Ohad Naharin. Interview: Na plovárně... s Ohadem Naharinem, TV, ČT art, 17. 2. 2016

² Ohad Naharin. Interview: Na plovárně... s Ohadem Naharinem, TV, ČT art, 17. 2. 2016

³ MUSLEAH, R. Feeling is believing. *Hadassah magazine* [online]. [cit. 2016-04-26].

Dostupné z: <http://www.hadassahmagazine.org/2015/02/17/feeling-believing/>

⁴ Martha Graham (1894 - 1991), americká tanečnice, choreografka a pedagožka (zdroj Wikipedie)

⁵ MANOR, G. Batsheva – the Flagship of Modern Dance in Israel, *Israel Dance NO. 4*. Haifa: 1994. s. 107

⁶ Maggie Black (1930 - 2015), americká tanečnice a pedagožka (zdroj Wikipedie)

a Davida Howarda⁷. Ve skupině Marthy Graham působil však pouze 10 měsíců.⁸ Roku 1977 se připojil k souboru Maurice Bějarta⁹ Ballet du XXe Siécle. Poté odešel zpět do Izraele (říjen 1978) a stal se tanečníkem v Bat-Dor Company.¹⁰ Jeho první chorografický debut se uskutečnil v New Yorku roku 1980 v divadle Kazuki Hirabayashi.¹¹ Čtyři roky na to založil spolu se svou ženou Mari Kajiwarou (Obr. č. 3), bývalou tanečnicí v Alvin Ailey American Dance Theater, kterou si vzal roku 1978, vlastní soubor Ohad Naharin Dance Company.¹² V rozmezí let 1980 – 1990 také vytvářel choreografie mimo jiné pro Batsheva Dance Company („Haru No Umi“, 1981; „Inostress“, 1983), Kibbutz Contemporary Dance Company („Black Milk“, 1985) a Nederlands Dans Theater („Passomezzo“, 1989; „Queens of Golub“, 1989).¹³

2. 1. 2. 1990 – 2016

Roku 1990 byl Ohad Naharin jmenován uměleckým šéfem Batsheva Dance Company. „*Tato průlomová moderní taneční skupina se poprvé objevila na moderní taneční scéně v Izraeli roku 1964. Byla založena baronkou Batsheva de Rotschild¹⁴ ve spolupráci s americkou choreografkou a charismatickou tanečnicí Martou Graham.*“¹⁵ Během svého prvního roku působení zakládá Ohad také juniorskou odnož souboru Batsheva – The Young Ensemble. Společnost sídlí v Suzanne Dellal Centre v Tel Avivu.¹⁶

⁷ David Howard (1937 - 2013), anglický tanečník a pedagog (zdroj Wikipedie)

⁸ Batsheva Dance Company [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

https://batsheva.co.il/en/about?open=ohas_naharin

⁹ Maurice Béjart (1927 - 2007), francouzský tanečník a významný choreograf (zdroj Wikipedie)

¹⁰ Batsheva Dance Company: The Archive [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/repertoire.php?act=programs&id=323>

¹¹ Batsheva Dance Company [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

https://batsheva.co.il/en/about?open=ohas_naharin

¹² Batsheva Dance Company: The Archive [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=994>

¹³ Batsheva Dance Company: Ohad Naharin [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

https://batsheva.co.il/en/about?open=ohas_naharin

¹⁴ Batsheva de Rotschild (1914 - 1990), americká filantropka a patronka tance (zdroj Wikipedie)

¹⁵ COHEN, S. J. *International Encyclopedia of Dance, vol. 3*. New York: 2004. s. 532

¹⁶ Batsheva Dance Company [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

https://batsheva.co.il/en/about?open=batsheva_ensemble

„Jako umělec, který zásadně přispěl k rozvoji tance, získal řadu ocenění a vyznamenání. V Izraeli obdržel čestný doktorát od Weizmannova vědeckého institutu (2004), prestižní Taneční cenu (2005), Cenu za zásluhy o rozvoj židovské kultury (2008), čestný doktorát Hebrejské univerzity (2008) a cenu EMET v kategorii Umění a kultura (2009). Naharin je držitelem francouzského řádu Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres (1998), dvou cen Bessie (New York Dance and Performance Award) za choreografii Virus pro Brooklyn Academy of Music v roce 2002 a za dílo Anaphaza pro Lincoln Center Festival v roce 2003, Ceny Samuel H. Scripps American Dance Festival za celoživotní dílo (2009) a ceny časopisu Dance Magazine (2009).“¹⁷

Toto období bylo pro Ohada též plné zvrátů v jeho osobním životě. 25. prosince 2001 mu zemřela jeho žena Mari na rakovinu. Bylo jí pouhých 50 let. Její památce Ohad věnoval představení „Mamootot“.¹⁸ Následující sezónu (2003/2004) po jeho uvedení se zřekl postu uměleckého šéfa a se souborem spolupracoval pouze jako rezidenční choreograf. Další sezónu se vrátil zpět do vedení.¹⁹ V roce 2010 nastala v Ohadově životě další změna. Tento rok se mu narodila dcera Noga (Obr. č. 4), kterou má se svou současnou manželkou, bývalou tanečnicí Batsheva Dance Company Eri Nakamurou (Obr. č. 5).²⁰ O dceři jako inspiraci pronesl: *„Inspirouji se hlavně koukáním na ni. Moje dcera je něco jako pohybový génius. Jsem šťastný otec. Často se dívá na tanec. Už od tří měsíců je na sále. Pozoruje nás a my pozorujeme ji.“*²¹

Během svého působení v čele společnosti vytvořil Ohad Naharin pro Batsheva Dance Company a Batsheva Ensemble dohromady více než 30 titulů (příloha č. 1). Kromě Ohada Naharina vytvořilo svá díla pro soubory i mnoho dalších choreografů, například Itzik Galili²², Yossi Yungman²³, Noa Dar²⁴, Yossi Berg²⁵,

¹⁷ NAHARIN, O. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. s. 49

¹⁸ ŠTÁVOVÁ, H. *Osobnost Ohada Naharina*. Praha: 2012. s. 25

¹⁹ *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/repertoire.php?act=cat&year=10>

²⁰ MUSLEAH, R. Feeling is believing. *Hadassah magazine* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.hadassahmagazine.org/2015/02/17/feeling-believing/>

²¹ Ohad Naharin. Interview: Na plovárně... s Ohadem Naharinem, TV, ČT art, 17. 2. 2016

²² Itzik Galili (1961 -), izraelský tanečník a choreograf (zdroj: archive.batsheva.co.il)

²³ Yossi Yungman (1966 -), brazilský tanečník a choreograf (zdroj: tamtéž)

²⁴ Noa Dar (1963 -), izraelská tanečnice a choreografka (zdroj: tamtéž)

²⁵ Yossi Berg (1976 -), izraelský tanečník a choreograf (zdroj: tamtéž)

Sharon Eyal²⁶... Izraelští diváci také měli možnost v provedení Batsheva Dance Company vidět práce Jiřího Kyliána²⁷ (roku 1993 bylo uvedeno jeho dílo „Six Dances“), Williama Forsythea²⁸, Matse Eka²⁹.³⁰ S choreografiemi Ohada Naharina se bylo možné seznámit (a stále je) i mimo Izrael díky četným zájezdům, které tanečníci Batsheva Dance Company a Batsheva Ensemble absolvovali, a také v provedení mnoha světových souborů, jako je například NDT, Ballet Frankfurt, Cullberg Ballet, Alvin Ailey Dance Company...³¹

V České republice měli diváci možnost zhlédnout díla Naharina zejména v rámci festivalu Tanec Praha:

- 1989 – bylo dílo „Passomezzo“ zatančeno souborem NDT2
- 1990, 1992, 1996 – s choreografiemi „Tabula Rasa“, „Kyr/Perpetuum“, „Queens/Black Milk“ se v těchto letech představil soubor Ballet du Grand Théâtre de Genève
- 1999, 2004 – byla v provedení Batsheva Ensemble uvedena představení „Zachacha/Part Dance“, „Decathlon“
- 2015 – s dílem „Last Work“ se poprvé v historii představila samotná Batsheva Dance Company.

Roku 2008 také přispěl k znalosti naharinovského repertoáru soubor 420PEOPLE převzetím ženského duetu na hudbu Ravelova Bolera.³² Dále v roce 2013 předvedl soubor Polského tanečního divadla z Poznaně na Nové scéně kompilaci již existujících choreografií „Minus 2“. A na konci sezóny 2014/2015 zařadilo Národní divadlo Praha do svého repertoáru představení „Ohad Naharin: Decadance“.

Díky svému hudebnímu vzdělání z mládí se Ohad Naharin často podílí na muzikální složce svých děl. Spolupracoval s izraelskou rockovou skupinou The Tractor's Revenge – „Kyr“, s Avi Bellelim a Danem Makovem – „Anaphaza“, a Ivri

²⁶ Sharon Eyal (1971 -), izraelská tanečnice, choreografka a učitelka tance (zdroj: archive.batsheva.co.il)

²⁷ Jiří Kylián (1947 -), český tanečník a choreograf (zdroj Wikipedie)

²⁸ William Forsythe (1949 -), americký tanečník a choreograf (zdroj Wikipedie)

²⁹ Mats Ek (1945 -), švédský tanečník a choreograf (zdroj Wikipedie)

³⁰ *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/>

³¹ *Batsheva Dance Company: Ohad Naharin* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://batsheva.co.il/en/about?open=ohas_naharin

³² NAHARIN, O. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. s. 21

Liderem - „Z/na“. Pod pseudonymem Maxim Waratt složil hudbu k choreografii „MAX“ a upravil a namixoval zvukový doprovod k představením „Mamootot“, „Hora“, „Sadeh21“ a „The Hole“.³³

O Ohadovi bylo natočeno i několik filmů. V „Out of Focus“ (2007) Tomer Heymann zdokumentoval proces zkoušení na představení „Decadance“ s Cedar Lake Contemporary Ballet, New York. V říjnu 2015 byl poprvé uveden film „MR. Gaga“, ve kterém Heymann Brothers představují osobnost Ohada Naharina a sledují jeho život a práci po několik let.³⁴

Ohad Naharin se řadí k nejvýznamnějším choreografům současnosti. Batsheva Dance Company se i díky jeho úsilí posunula do nové éry a stala se předním světovým souborem ovlivňující vývoj současného tance. Důkazem toho je zájem téměř 400 mladých tanečníků, kteří se každý rok účastní konkurzu do Batsheva Ensemble (seniorský soubor je složen výhradně z tanečníků, kteří prošli juniorskou sekcí).³⁵

2. 2. Rozhovor s členkou Batsheva Ensemble Stephanií Troyak

Kdy ses poprvé setkala s dílem Ohada Naharina a jeho pohybovým jazykem Gaga?

Poprvé jsem Batshevu viděla v březnu 2012 v představení „Hora“, které se konalo v BAM (Brooklyn Academy of Music).

Potom jsem se v roce 2013 zúčastnila letního programu v San Francisco Conservatory, kde jsem navštěvovala lekce Gaga a učila se repertoár přímo od tanečníků ze souboru.

Co tě zaujalo na jeho stylu?

To, co mě vždy upoutává na jeho práci, je stálá možnost ‚snap into movement‘. V jeden moment můžeš být velice citlivý a nevýrazný a následující vteřinu zvířecí

³³ NAHARIN, O. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. s. 48

³⁴ *Batsheva Dance Company* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://batsheva.co.il/en/about?open=ohas_naharin

³⁵ *Batsheva Dance Company* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://batsheva.co.il/en/about?open=batsheva_ensemble

a divoký. Ten neustálý pocit změny mě pořád fascinuje a drží připoutanou k sedadlu každé představení.

Mohla bys popsat, jak probíhá konkurz do Batsheva Ensemble?

Konkurz se koná jednou do roka pouze v Tel-Avivu. První týden probíhá výběr tanečníků z Izraele. Druhý týden je určen pro cizince. Na konci se spojí vybraní tanečníci z obou skupin. První den jsem tedy byla ve skupině s cizinci, ze které nás dále postoupilo deset. Další den jsme se vybraní tanečníci (třicet tanečníků z Izraele a třicet cizinců) potkali při závěrečném konkurzu. Kolem třetí odpoledne se počet snížil a do devíti večer zůstalo na sále asi deset dívek a patnáct chlapců.

Kolik dalších tanečníků přijali společně s tebou?

Dohromady nás přijali čtyři. Jednu dívku a jednoho chlapce z Izraele, chlapce z Korei, který nebyl na konkurzu, a mě.

Mohla bys popsat, jak vypadá normální pracovní den v Batsheva Ensemble?

Při normálním dnu začínáme v 10:00 Gaga tréninkem, který trvá hodinu a čtvrt. Pak se zkouší od 11:30 do 17:15 s hodinovou pauzou (14:00-15:00) na oběd. Někdy vystupujeme už ráno od 10:00 a 12:00 a to i v jiných městech v Izraeli, což znamená, že už v pět vyjíždíme autobusem z Tel Avivu. Pokud máme večerní představení (21:00) začínáme mezi 15:00 a 16:00 lekcí Gaga a následnou prostorovou zkouškou na jevišti.

Máte často možnost pracovat přímo se samotným Ohadem Naharinem?

To záleží na rozvrhu souboru. Pokud jsou company a ensemble ve stejnou dobu v Izraeli, tak máme společný trénink. Ohad ho vede tak dvakrát až třikrát do týdne. Na naše zoušky chodí o něco méně, před premiérou pak s námi zkouší pravidelněji. Do měsíce to dělá několik zkoušek. Je to vždy velice významné a magické, když se nám dostane té možnosti s ním pracovat do hloubky.

Je vám umožněno sledovat zkoušky Batsheva Dance Company?

Company a ensemble zkouší ve stejnou dobu na různých sálech, takže je často vidíme pouze na jevišti. Avšak máme, jak my tak oni, mnoho otevřených nebo generálních zkoušek, které nejsou přístupné veřejnosti. Při nich se můžeme

navzájem sledovat v důvěrnější atmosféře. A také máme samozřejmě společné tréninky

Ve jakých představeních tančíš? Které a proč je tvé nejoblíbenější?

Účinkuji v práci od Sharon Eyal, v nové kreaci od Danielle Agami a v Ohadových představeních Kamuyot a Decadance. Moje nejoblíbenější je zatím Decadance, protože obsahuje části z mnoha různých děl. A jako celek ho shledávám velmi hlubokým a silným dílem na osobní i fyzické úrovni.

(E-mailový rozhovor mezi Petrou Nálevkovou a Stephanii Troyak se uskutečnil v dubnu 2016.)

2. 3. Ohad Naharin a já

Díky neuvěřitelnému štěstí jsem měla možnost alespoň na pár krátkých okamžiků spolupracovat s Ohadem Naharinem. Mě a mým kolegům z Národního divadla se dostalo privilegia zatančit si v díle tohoto velkého choreografa současnosti a alespoň na pár dnů pracovat na sále přímo pod jeho vedením.

K prvnímu setkání došlo 2. října 2013, kdy Ohad dorazil do Anenského areálu, aby se s naším souborem seznámil a aby domluvil podmínky uvedení jeho díla na naší scéně. Z provozních důvodů souboru se jednalo o velice krátké setkání. Dívkám a poté chlapcům se dostalo pouze hodiny času ve společnosti Ohada. V této hodině se nám snažil alespoň okrajově nastínit základní principy jeho pohybového jazyka – Gaga, bez kterých by bylo obtížné správně uchopit jeho práci. Pamatuji si, že ze setkání s ním jsem odcházela příjemně naladěná. Doufala jsem, že až dojde k následnému castingu, budu do díla Decadance obsazena. Toto přání se mi nakonec splnilo.

Když se soubor s Ohadem setkal podruhé, bylo to pouhé dva dny před premiérou v červnu 2015. (Kvůli Ohadovým zdravotním problémům se jeho příjezd stále posouval.) To už jsme za sebou měli měsíční přípravy na nový kus a každodenní lekci Gaga vedenou jeho asistenty. O práci s naším souborem v jednom z rozhovorů pronesl: *„Když sleduji zkoušku, přemýšlím, jak bych mohl představení a tanečnickům pomoci. Byli dobře připraveni, pracovali s nimi tři různí*

asistenti. Během těch dvou dnů jsme udělali mnoho smysluplné práce. Jsem opradu rád, že jsem přijel."³⁶

Ohad Naharin je velice charizmatický. Vyzařuje z něj klid a moudrost. Když mluví, nemá potřebu zvyšovat hlas, ale stejně jeho slova mají neuvěřitelnou sílu. Během dvou dnů, které se souborem strávil, rozdal nám tanečnickům mnoho cenných rad. Ke každé části představení měl co říci. Pracoval jak s celou skupinou, tak s jednotlivci, a snažil se nám co nejsrozumitelněji vysvětlit své požadavky. (Obr. č. 6) Samozřejmě změnil i některé věci, aby byly podle jeho představ (, i když nám tanečnickům tím docela zamotal hlavu, jelikož jsme už neměli pořádně možnost si tyto změny osvojit). Po premiéře byl spokojen, i když tuším, že úplné dokonalosti jsme ještě nedosáhli. Avšak jak sám prohlásil: *„Pokud ale cítím, že tvůrčí proces byl dostatečně dobrý, akceptuji kompromis, jenž je součástí života. Vše je daleko od dokonalosti, to pociťuji i u sebe, u svých tanečnicků, ve všem“.*³⁷

³⁶ SOUKUPOVÁ, K. Ohad Naharin: Jsem připraven nabídnout, jste připraveni přijímat? *Taneční aktuality* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.tanecniaktuality.cz/ohad-naharin-jsem-pripraven-nabidnout-jste-pripraveni-prijimat/>

³⁷ SOUKUPOVÁ, K. Ohad Naharin: Jsem připraven nabídnout, jste připraveni přijímat? *Taneční aktuality* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.tanecniaktuality.cz/ohad-naharin-jsem-pripraven-nabidnout-jste-pripraveni-prijimat/>

3. GAGA

3. 1. Pohybový jazyk Ohada Naharina

Vedle své choreografické činnosti se Ohad věnuje i vytváření svého vlastního pohybového jazyka. Začal ho rozvíjet zejména po roce 1987, kdy si poranil svá záda a snažil se přijít na způsob, jak tancem své tělo nezničit, ale spíše posílit a probudit. Označení Gaga se mu dostává až v roce 2004.³⁸ Dnes se jedná o hlavní tréninkovou metodu v Batsheva Dance Company.

Gaga není určena pouze tanečnickům, ale i široké veřejnosti. Existují dva směry výuky – Gaga/dancers a Gaga/people. Oba vycházejí ze stejných principů, ale mají rozdílné cíle. Lekce pro širokou veřejnost se zaměřují zejména na poznávání lidského těla a pocítění radosti z pohybu jako takového. V Suzanne Dellar Centre se konají šest dní v týdnu a trvají jednu hodinu. Lekce vedou současní nebo bývalí tanečníci Batsheva Dance Company. „*Jednou měsíčně vede speciální lekci Ohad Naharin.*“³⁹ U Gaga/dancers jde o to, aby tanečníci prohloubili znalosti o svém těle, objevili pro ně neznámá místa a rozvinuli své technické dovednosti.⁴⁰

Jedním ze specifíků této metody je nepřítomnost zrcadel v místnosti, kde lekce probíhají. „*Zrcadla tanci škodí. To není jen názor. To je fakt... Kazí duši, brání tanečnickům být svobodní a mít přístup k celému rozsahu svých citů.*“⁴¹ V Gaga je důležité uvědomovat si napětí celého těla a naslouchat vnitřním impulzům, které z něho vycházejí. Tomu nepřítomnost zrcadel napomáhá. Také to umožňuje tanečnickovi cítit se při pohybech přirozeněji, svobodněji. „*Nemůže se konfrontovat se svým obrazem, a proto je oprostěn od pocitu studu.*“⁴²

Hodinu vede lektor, od kterého se zúčastněným dostává zpětné vazby. Jeho funkcí je strukturování celé hodiny pomocí verbálních pokynů. Určuje, jakými částmi těla se má účastník zabývat, s jakou intenzitou se má hýbat, jakou

³⁸ INDRÁKOVÁ, T. *Tanec v moderním státě Izrael*. Praha: 2010. s. 26

³⁹ INDRÁKOVÁ, T. *Tanec v moderním státě Izrael*. Praha: 2010. s. 28

⁴⁰ GAGA: people. dancers. [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://gagapeople.com/english/about-gaga/>

⁴¹ Ohad Naharin. Interview: Na plovárně... s Ohadem Naharinem, TV, ČT art, 17. 2. 2016

⁴² INDRÁKOVÁ, T. *Tanec v moderním státě Izrael*. Praha: 2010. s. 26

texturu mají jeho pohyby mít... Jeho snahou je, aby každý co nejlépe poznal své tělo a jeho možnosti. Metoda je založena na improvizacním charakteru. Na sále plném lidí se nesetkáme se stejně provedeným pohybem, i když instrukce dostanou všichni stejné. Je to dáno tím, že každá lidská osobnost je jiná, speciální, a každá prožívá a cítí pohyby odlišně.

3. 2. Asistenti Ohada Naharina v Národním divadle

3. 2. 1. Erez Zohar (Obr. č. 7)

Své taneční začátky má spojené se soubory Hora Jerusalem a Jerusalem Tap Dance Company. Poté, co vystudoval střední školu Jerusalem Academy of Music and Dance, se roku 2002 přidal k Batsheva Ensemble. V letech 2005 – 2012 byl tanečníkem v Batsheva Dance Company. Tančil zde v dílech Ohada Naharina, Sharon Eyale a Yasmeeen Godder⁴³. Vytvořil i několik choreografií na platformu Batsheva Dancers Create. Od roku 2003 vyučuje Gaga. V dnešní době funguje jako nezávislý tanečník a tvůrce. Působí jako asistent při nastudování Naharinových děl ve světě. Dále je také certifikovaným terapeutem v Ilan Lev metodě.⁴⁴

S Erezem soubor spolupracoval nejdéle. V Národním divadle byl ve dvou termínech. Poprvé od 23. března do 14. dubna 2015, kdy nastudoval všechny části z představení a určil obsazení. Podruhé v termínu 11. 5. – 15. 6., kdy se zaměřoval na čištění pohybů a prohlubování našeho vnímání těla na základě principů Gaga. Vedl také nejvíce lekcí Gaga.

3. 2. 2. Gili Navot (Obr. č. 8)

V letech 1993 – 1999 studovala na Wizo High School v Haifě. K Batsheva Ensemble se připojila v roce 1999 a v letech 2001 – 2008 byla členkou Batsheva Dance Company. Během těchto let začala s výukou Gaga. Také vytvořila šest

⁴³ Yasmeeen Godder (1973 -), izraelská tanečnice a choreografka (zdroj: archive.batsheva.co.il)

⁴⁴ GAGA: *people. dancers.* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://gagapeople.com/english/team/teachers/erez-zohar/>

čísel na platformu Batsheva Dancers Create. Od roku 2009 funguje jako asistentka při uvádění Naharinových děl v zahraničí. Také se věnuje své vlastní choreografické práci.⁴⁵

Gili se souborem pracovala v termínu 31. 3. – 3. 4. Spolu s Erezem Zoharem vybrala tanečnice do částí Secus a Mabul. Ty potom také pomáhala nastudovat. Vedla také jednu lekci Gaga.

3. 2. 3. Adi Salant (Obr. č. 9)

Tanec začala studovat ve svých šesti letech v Bat – Dor School of Dance, kde studovala dvanáct let. Po ukončení tanečního oddělení na Alon High School of Art byla dva roky členkou Batsheva Ensemble a poté dalších pět let tanečnicí v Batsheva Dance Company. Když ze souboru v roce 2001 odešla, stala se asistentkou Ohada Naharina při nastudování jeho děl ve světě. V roce 2004 se přestěhovala do Dánska a začala zde svou vlastní pedagogickou kariéru a dráhu choreografa (vyhrála Dansolution – choreografická soutěž v Kopenhagenu). V roce 2009 se jako Associate Artistic Director připojila zpět k Batsheva Dance Company a v roce 2013 byla jmenována Co – Artistic Director.⁴⁶

Do pražského souboru přicestovala 22. května a pracovala s námi celý týden. Jako jedna z nejbližších spolupracovnic Ohada Naharina provedla některé změny (například jinak rozesadila tanečnice při Echad mi yodea) a ještě více se nám snažila přiblížit jeho vizi. Celý týden měla na starost Gaga lekce, ve kterých se snažila rozvíjet prvky z jednotlivých částí představení.

3. 3. Gaga lekce a já

Během příprav na chystanou premiéru jsem spolu se svými kolegy absolvovala několik tréninků Gaga. Bylo to mé první setkání (pokud nepočítám krátkou úvodní hodinu s Ohadem rok předtím) s tímto pohybovým slovníkem. Lekce se

⁴⁵ *GAGA: people. dancers.* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://gagapeople.com/english/team/teachers/gili-navot/>

⁴⁶ *Batsheva Dance Company* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://batsheva.co.il/en/about?open=management_and_staff

ze začátku konaly dvakrát až třikrát do týdne. Denně jsme je začali mít přibližně tři týdny před premiérou.

Důležitá informace k správnému uchopení celé metody je, že tanečník by nikdy neměl během lekce jen staticky stát. Vždy musí pociťovat nepartný pohyb (floating), který vychází z kolapsu těla, jež se přelije do pohybu (collaps into the movement). Tohoto označení se pak užívalo i v rámci dalšího vývoje v hodině. Když už jsme více pracovali do prostoru, měli jsme využívat doznění pohybu (let it go), k vytvoření pohybu nového.

Hodina nemá přesně danou strukturu a prvky, avšak některá spojení pohybů se v lekcích opakovala. Zmíním přenášení váhy z nohy na nohu, které postupně gradovalo. Sbírání nohou, těla a rukou při lehu, kdy se zvyšovala rychlost (velmi dobré posilování). Kombinaci s plié, tendu (používala se opravdu tato označení) a přenosem váhy. Ke konci se také pravidelně skákalo.

Hudba během Gaga tréninku není důležitá, jen dokresluje atmosféru. V průběhu lekce se po nás vyžadovalo i používat hlas. Ať už se jednalo o počítání během některých momentů, nebo jen o různé výkřiky a zvukové projevy, které nám pomohli lépe se vcítit do daného momentu.

V rámci lekcí jsme mnohokrát slyšeli, ať uvolníme své čelisti. To totiž vyvolá větší svobodu v těle. Není také dobré zavírat oči, aby se dosáhlo lepšího vnímání prováděného pohybu. Naopak tanečník musí vnímat okolí a cítit své tělo při „plném vědomí“. Proto byla na sále zakryta i zrcadla, abychom naopak nevnímali sebe jen skrze ně.

V průběhu hodin jsme pracovali na poznávání těla a prostoru pomocí různých instrukcí. Měli jsme si uvědomovat horizontální a vertikální sílu v našich tělech. Vnímat naše kosti, klouby, svaly, žíly, kůži a jejich texuru. Pracovat s různou intenzitou a citlivostí pohybů. Uvědomovat si, na kolik procent naše tělo nebo jeho část pracuje, a být schopni pohyb regulovat. Objevovat svým tělem celý prostor kolem sebe (tanečníci často nevyužívají ten za sebou). K objevování používat i nevhodnější části těla – bradu, ucho. Vnímat jazyk uvnitř pusy. Třást se, jako by bylo kolem zemětřesení. Mít pocit, že naším tělem vede provaz, který sahá od jedné části těla ke druhé. Umět od sebe oddělit různé části těla a být schopni pracovat s nimi nezávisle na sobě. Představit si, že jsme „špageta ve

vroucí vodě`. Dělat pohyby ve smyslu ‚piece of cake`. Jít s pohybem ještě dále, než si myslíme, že je naše hranice. Uvědomovat si střed těla a energii, která z něho vychází. Vnímat vnitřní rytmus v nás. Býti si vědomi podlahy, vnímat ji všemi smysly... Za zásadní považuji instrukce ‚napojte se na radost` (connect to the pleasure) a ‚najděte potěšení v bolesti` (find the pleasure in the pain). Protože, ať už jsme my tanečníci sebevíce unavení a rozlámaní, tanec by pro nás vždy měl být příjemnou činností.

4. Představení Decadance

Toto dílo mělo světovou premiéru v roce 2000 v Suzanne Dellar Center v Tel-Avivu. Jedná se o kompilaci starších choreografií. Části, které se v něm objevují, se mohou měnit. V sezóně 2015/2016 s ním vystupují tanečníci z Batsheva Ensemble a obsahuje výňatky z choreografií Kyr, Mabul, Anaphase, Z/na, Zachacha, Naharin's Virus, Three, George and Zalman, Max, Seder a Sadeh21.⁴⁷

4. 1. Představení Ohad Naharin: Decadance v Národním divadle Praha

Premiéry tohoto díla proběhly 4. a 5. června 2015 na Nové scéně Národního divadla. Představení se hraje ve dvou obsazeních.

Dílo obsahuje části:

- *Impro* – ještě před úplným začátkem, během usazování diváků, je na jevišti tanečník, který improvizuje celých 15 minut.⁴⁸
- *Opening* – se začátkem se k němu postupně přidávají další tanečníci a ke konci tančí krátké unisono
- *Echad mi yodea* – taneční číslo na židlých
- *Metronom* – unisonová sekvence tančená pouze chlapci
- *Mabul* – duet dívky a chlapce na Vivaldiho
- *Jumping*
- *Dancing with Audience* – část ve které si tanečníci přivedou na jeviště svého tanečníka, kterého si vyberou mezi diváky
- *Secus*
- (součástí měla být i část *Hummus*, ale z časových důvodů před premiérou byla tato dívčí sekce zrušena)

Světelný desing a scénu vytvořil Ohadův dlouholetý spolupracovník Avi Yona Bueno, kterému se něřekne jinak než Bambi.

O kostýmy se postarala Rakafet Levy. Jedná se o civilní oblečení – košile, obleky, džíny, trička, tílka a pánské spodky.

⁴⁷ *Batsheva Dance Company* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <https://batsheva.co.il/en/repertory?open=decadance>

⁴⁸ Tanečník Viktor Konvalinka získal za toto číslo divadelní cenu Thálie 2015 v kategorii Balet, pantomima a jiné tanečnědramatické žánry

Hudební složka obsahuje skladby od Perez Prado & His Orchestra, Billy May & His Rico Mambo Orchestra, The John Buzon Trio, Dick Dale, tradiční izraelská hudba (v interpretaci Ohada Naharina a the Tractor's Revenge), Antonio Vivaldi, Marusha, Don Swan & His Orchestra, Dean Martin, Chari Chari, Kaho Naa Pyaar Hai (Udt Narayan, Alka Yagnik), Chronomad, The Beach Boys, Brian Eno, Neroli: Thinking music part IV, Rayon, Seefel.

Jan Kodet a Radek Vrátíl jsou baletní mistři Národního divadla, kteří dostali toto dílo na starost.⁴⁹

4. 2. 1. *Echad mi yodea*

Tanec na židlích zkomponovaný na pesachovou písň byl původně vytvořen do představení „Kyr“. Zatím se mu zde ale nedostávalo podoby, v jaké ho vídáme na jevišti Národního divadla. Znovu se s ním bylo možné setkat v představení „Anaphase“, kde už byli tanečníci oblečeni do košilí a sak jako v současné verzi.⁵⁰ S tímto iniciačním obrazem se kromě Decadance setkáme i v dalších představeních, která jsou složena z různých děl a které Ohad nebo jeho asistenti nastudovali v jiných světových souborech, např. v „Minus 16“ (Alvin Ailey Dance Theater), „Minus 2“ (Polské taneční divadlo).

Podstatnou rekvizitou v tomto čísle jsou pro tanečnice jejich židle rozestavené v půlkruhu na jevišti. Zajímavostí je, že se zde využívá principu perspektivy. Proto jsou židle dále od diváků postaveny blíže k sobě a naopak mezi předními jsou mezery větší. Dále se v průběhu čísla stávají i z kostýmů rekvizity. Dochází totiž k jejich postupnému odhazování do středu jeviště.

Choreografie je stejně jako písň založena na postupném přidávání a opakování jednotlivých veršů (příloha č. 2). Na první verš tanečnice, kterých je devatenáct, sedí na svých židlích a naslouchají zpěvu. Na závěr z nich vstanou a zpívají poslední rým: shebashamayim uva'aretz. V úplném úvodu tohoto čísla tanečnice stojí před svou židli oblečeni do bílé košile, tmavého saka a kalhot, černých bot a černého klobouku a naslouchají textu: „The illusion of beauty and the fine line that separates madness from sanity, the panic behind the laughter and

⁴⁹ NAHARIN, O. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. s. 5

⁵⁰ NAHARIN, O. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. s. 15

coexistence of fatigue and elegance." S prvními tóny hudby pak pomalu usedají na židli.

4. 2. 2. Pohybový rozbor *Echad mi yodea*

Tanečník na začátku stojí před svou židlí. Nohy má od sebe, asi tak v šířce nohou židle. V tento okamžik je důležité vnímat celý prostor kolem sebe a povolit čelisti, aby tělo působilo uvolněně. Během usazování na židli je zapotřebí cítit celou skupinu. Pohyb nezačíná ani od hlavy ani od pánve. Pocitově jde o postupné složení (jako když se zavírá otevřená dlaň). Výchozí pozice pro většinu následujících pohybů je sed na židli s lokty opřenými o kolena a mírně skloněnou hlavou. Zde je znovu důležité uvědomit si uvolněnou čelist a dech.

Pohyb číslo 1

Jedná se o impulz vpřed (explozi), který vychází z oblasti pánve, a následnou reakci těla. Ruce nejsou nositelkami pohybu, ale pouze ho dotvářejí. Je ale zapotřebí vnímat je až do konečků prstů. Krk by se neměl zalamovat. Zpětný chod by měl znovu vycházet od pánve, která je přitahována zpět na židli, a plynulého navázání dalších částí těla. Největšími chybami jsou zejména hluboké záklony, které poukazují na to, že impulz nebyl proveden správně od pánve směrem vpřed. A dále určitá vedenost paží, díky níž se dá poznat, že pohyb byl málo explozivní. Tanečníci tuto sekvenci provádějí kánonovitě z pohledu diváka zleva doprava s tím, že poslední v půlkruhu díky impulzu, který dal do pánve, spadne směrem vpřed až na zem. Během zpěvu ostatních, který následuje, se pomalu sbírá ze země zpět na židli. Když se tato vlna provádí poprvé dochází také k odhození klobouků směrem za sebe.

Číslo 2

Skládá se ze tří pohybů. Prvním je vystřelení pravého loktu směrem vzhůru a následného zadržení tohoto pohybu levou rukou („jakoby pravá ruka chtěla levé utéci a ta jí to nedovolila“) s tím, že tanečník musí cítit vzdálenost v těle od pravého lokte po levé prsty na nohou. Druhým je popsání oblouku spojenými zápěstími, jehož konečná fáze je položení pravého ramene na stehno pravé nohy, s následnou reakcí těla. Oblouk musí projít zprava doleva a nesmí být zkrácen, což bývá častá chyba. Poslední pohyb je uvolnění a opření těla o židli.

Ruce se při něm rozhodí za sebe a nohy reagují přirozeně (zvednou se ze země). I tvář může zareagovat otevřením pusy, aby došlo k celkovému uvolnění.

Číslo 3

Při tomto čísle se začíná třesem, který vychází ze středu těla. Pozor, aby se nejednalo o třesení pouze hlavou. Tělo během něho popisuje půloblouk zprava doleva a oči sledují horizont. Krk nesmí být ztuhlý. Paže jsou volně položeny na stehnech – neopírají se o ně dlaněmi a ani nepoletují ve vzduchu. Na konci sekvence je zdvih na pravé paži, který je iniciován hodem levé ruky. Nohy se při něm odlepí od země. Důležité je uvědomit si, že je to zdvih a ne výskok (jiné principy reakcí v těle).

Číslo 4

První pohyb, který se provádí, je zatažení hlavy (chytá se čelo) levou rukou směrem vzhůru a vzad. Paže začíná svůj pohyb loktem. Pocitově by mělo dojít k celkovému otevření přední části těla. Poté následuje druhá paže, která se přikládá dlaní na levou ruku. Tento pohyb iniciuje dlaň. Je důležité, aby se oba pohyby neslily dohromady. Třetí částí je zatažení spojených dlaní směrem vzhůru, což vyvolá vztyk ze židle, opsání oblouku spojenými dlaněmi a jejich následné umístění pod hrudní koš („zaražení dýky“). Tělo intuitivně reaguje. Do výchozí pozice sedu se dostaneme následným puštěním dlaní a uvolněním napětí, díky kterému jsme gravitací přitahováni zpět k židli. Tělo při tom provede vlnu, která z toho přirozeně vyplývá.

Číslo 5

Jde se o sesednutí ze židle na levé koleno (klek je směřován levým bokem k židli) a následné stočení se čelem k ní s tím, že paže se dotýkají židle a čelo je na nich položeno. Poté se provede ohlédnutí za levým ramenem směrem do středu jeviště, což vyvolá rotaci v těle. Levá paže přirozeně zareaguje na tento pohyb odlepením se od židle. Nejde prvoplánově o pohyb loktem, ten je pouze výsledkem ozvěny při ohlédnutí. Oči nehledí do neurčita. Závěrem je navrácení se směrem vpravo do výchozí pozice. Nejčastějším problémem bývá spojení prvních dvou pohybů dohromady, což má za výsledek uspíšení následného otočení. To by mělo být provedeno až na třetí dobu v hudbě. Přejít mezi nimi je sice plynulý, ale stále ve správném temporytmu.

Číslo 6

Jedná se pouze o podchycení celého těla do kontrakce, která vyvolá mírný zdvih ze židle. A následné dosednutí zpět na poslední dobu. Při tomto čísle ale tanečník na 13 místě v půlkruhu (počítáno zleva z pohledu diváka) vyskočí na svou židli a oddělí se tak od celku. Jeho výskok by měl být náhlý a velice lehký.

Číslo 7

Prvním pohybem je vzpor na rukách na židli, na něž se dostaneme otočením vlevo. Iniciativu při něm mají zejména nohy, které vystřelí směrem do středu jeviště. Následuje kolaps těla na židli (s pocitem, že se do ní vpijeme). Nohy by měly pouze reagovat na celé tělo, ne se účelně krčit. I když se dotýkají země, nejde prvoplánově o provedení kleku. Na poslední dvě doby se kroky vrátíme zpět do sedu. První krok provádí levá noha. Směr obratu je stále doleva.

Číslo 8

Při tomto čísle se začíná tak, že si rukama zakryjeme obličej a provedeme krátký pohyb hlavou směrem zezhora dolů (jako při ‚kýchnutí‘). Na třetí a čtvrtou dobu pak předloktími před sebou namalujeme imaginární ‚stromček‘. První linky jsou blíže k sobě a druhé se rozšíří. Také se během toho mírně skláníme vpřed. Stále se ale musí hlídat, aby ruce byly před tělem. Stává se totiž, že se při posledním pohybu dostane hrudník až mezi ně.

Číslo 9

Jde o sekvenci, ve které se odhazují části oblečení (poprvé se hod provádí naprázdno, bez ničeho). První se provede krok vpřed levou nohou, po kterém následuje odraz pravé nohy. Současně pravá paže provádí hod. Všechno dohromady má za výsledek překlopení celého těla dopředu a vymrštění pravé nohy do vzduchu. Tyto pohyby jsou pak ukončeny ve výpadu, který nastane zpětným uzemněním pravé nohy. Tělo se navrátí do vertikální polohy a pohled směřuje vpřed. Dopnutá paže je překřížena přes levé koleno. Poté následuje návrat několika kroky pozadu zpět na židli. Důležité je, aby se paže během hodu nepokrčila a neprováděla ho od lokte. Jde o pohyb, který vychází až od ramene. Dále se často stává, že konečný výpad je po provedení hodu smazán a neobjeví se. K tomu, aby se to nestalo, dopomůže směřování pohledu vpřed. Také první krok vpřed musí být dostatečně dlouhý, aby nedošlo ke skopnutí židle pravou nohou.

Číslo 10

V této části si tanečníci svlékají části svého oblečení. Jako první přijde na řadu sako, poté boty, následuje košile a jako poslední se sundávají kalhoty. K jejich odhození dojde při následném pohybu devět. Pouze boty se vyhazují co nejdříve hned po jejich zutí. Největším problémem bývá včasné sundání jakékoliv části kostýmu. Pokud se to nepodaří v této sekvenci, má tanečník dovoleno s kusem oděvu zápasit až do čísla šest. Pokud se mu to i do té doby nepodaří, musí pokračovat, aniž by se vysvlékl.

Číslo 11

Se skládá z jediného pohybu, kterým je zadní půloblouk (zprava – doleva) vrchní částí zad. Pohybem dojde k opření se o židli s pocitem masáže všech svalů. Měla by se při něm vnímat celá šíře zad a otevření hrudníku vzhůru.

Číslo 12

Skládá se ze čtyř pohybů. Prvním je úder na hrud' pravou dlaní, druhým je úder na hrud' dlaní levou s tím, že lokty táhnou paže dozadu. Výsledkem je opření se o židli s dopnutýma rukama za sebou a s hrudním košem směřujícím nahoru. Poté se sepnou dlaně směrem vzhůru, což vyvolá reakci v těle, které se tím oddálí od opěrky židle. Následuje oblouk rukama, který je ukončen pod hrudním košem – ‚zaražení dýky‘ jako u pohybu číslo 4 pouze s rozdílem, že se tentokrát po celou dobu sedí. Údery na začátku nesmí být laxní. Tanečník se opravdu musí uhodit tak, aby cítil brnění v místě, kde se ho dlaň dotkla. Pokud tomu tak není, neprovedl pohyb správným principem.

Číslo 13

Pohyb iniciují oči, které se začnou rolovat nahoru, diagonálně nebo dostrany (záleží, na kterém místě v půlkruhu tanečník sedí). Pak na oči reaguje hlava, která se stáčí tak, aby nakonec pohled směřoval jasně do diváků.

Zpěv

Nedílnou součástí je zazpívání konečného verše. Zpěv musí být dostatečně hlasitý, aby diváci pocítili sílu zvuku od všech tanečníků a z celého jeviště. Největší chybou bývá, že tanečník během něho zapomene vnímat celý prostor kolem sebe a směřuje vše dopředu. To má za následek vychýlení se z vertikální osy těla.

4. 3. Decadance a já

Představení, jak už bylo napsáno, obsahuje několik částí. Jen málokterý z mých kolegů tancuje ve všech nebo většině z nich. Já sama vystupuji v úvodním *Opening*, v *Echadu* a sekci *Jumping a Dancing with Audience*.

Při *Opening* tanečníci postupně přicházejí v určitém systému na jeviště. Ze začátku se jedná o improvizaci na téma ‚starý člověk vzpomíná na své mládí, ale jeho tělo už mu nedovoluje to co dříve‘. V závěru následuje krátká synchronní sekce, po jejímž dokončení zůstanou tanečníci stát v poslední póze do té doby, než se zatáhne opona. K tomu hraje skladba od Dicka Dalea „Misirlou“. Toto je má oblíbená chvíle z představení. Jde o meziscénu před *Echadem*, při které si za zataženou oponou připravujeme židle do půlkruhu. Během ní jsou totiž ve vzduchu cítit vibrace od všech tanečníků. Vibrace vzrušení a očekávání následujícího čísla.

Echad neboli židle. Číslo, které bezpochyby diváka nejvíce přitáhne. Na začátku při poslechu textu, bývám často nervózní (a to nejsem trémistka). Je to nejspíš tím, že během celého tance se může pokazit mnoho věcí. Nestihnu si včas sundat oblečení – zejména kalhoty jdou špatně, rozbiju židli – v zákulisí jsou připraveny náhradní (tanečník může odejít a vrátit se s novou židlí během vlny), přeskočím nějaké číslo a nebo se tak uhodím o židli, že mi to znemožní pokračovat dále – to se mi už několikrát podařilo při zkoušce. (Když jsme toto číslo studovali, byli jsme samá modřina. Chvíli totiž trvalo, než jsme přišli na to, jak židli přijmout za svou a neublížit si.) Na konci celé scény pořád cítím energii, která ve mně pulzuje. Jsem zároveň nabitá i vyčerpaná.

Po *Echadu* následuje plynulý přechod na *Metronom*. Během něho dochází ke sbírání kusů oblečení a odnášení židlí pryč ze scény. V zákulisí pak dochází k určitým zmatkům při hledání částí kostýmu. Ti tanečníci, kteří dělají ‚židle‘ a pak *Jumping*, se totiž musí znovu obléknout do svých košilí, sak, bot a klobouků. Mají na to jen dva tance. Téměř vždy se mi podařilo najít všechno. Jen dvakrát nebyl nalezen můj klobouk, což je maličkost – může se použít jiného tanečníka, který ho už nebude potřebovat. (Například s botami by to bylo horší.)

Jumping je úvodní sekce před výběrem diváků. Skrývá moment překvapení v podobě úvodní chůze, kdy se tanečníci vynořují v řadě ze zadního horizontu, a následného nečekaného ‚zběsilého‘ skákání ze strany na stranu. Toto skákání je z celé části nejtěžší. Má svůj specifický charakter a nám chvíli trvalo, než jsme si ho osvojili. Je rychlé, zároveň se však tanečník musí pohybovat hodně ze strany na stranu. Častou chybou při něm bývá tendence zrychlovat. V závěru celé sekvence, která není dlouhá, se tanečníci opět seřadí do linie tentokrát v přední části jeviště a rozhlíží po divácích. Posléze se rozejdou do hlediště a začnou si v něm vybírat svého tanečního partnera. Vodítkem pro výběr by mělo být barvené oblečení a věk diváka spíše 40+.

Při *Dancing with Audience* velmi záleží na komunikaci tanečníka s divákem, kterého si s sebou přivedl na jeviště. Během tance od nás dostává pokyny, například jestli má stát na místě, kam má jít... Je tedy důležité vyjadřovat se jasně a srozumitelně. Zatím jsem měla pokaždé štěstí při výběru. Mí taneční partneři byli úžasní a svůj pobyt na jevišti si velice užívali. To je na této části to nejhezčí. Ten pocit, že díky vám si z divadla odnášejí nejen vzpomínky na představení, ale i osobní zážitek na jevišti s tanečnicí Národního divadla. Samozřejmě i z hlediště je cítit, jak si další diváci užívají tuto nevšední podívanou. Na konci, kdy se tanec blíží k závěru a diváci, kteří byli vybráni se vracejí na svá místa, vždy zazní netanečnickům zasloužený potlesk.

Celý tanec s diváky je velmi náročný. Nejen po technické stránce, ale i prostorově. Velký podíl na tom mají samozřejmě vybraní diváci. Kolikrát mezi nimi musíme hledat místo, kudy projít. A také někdy nemůžeme provést prvky ve správné formě, jelikož se k nám zrovna někdo přiblíží a my bychom mu mohli nechtěně ublížit.

Představení tvá o něco déle než 60 minut. Při děkovačce je vždy velmi cítit, jak si diváci celé dílo užili. A my tanečníci si ho vždy užíváme s nimi.

5. Využití některých principů Gaga v mé pedagogické činnosti

Na celý proces příprav na premiéru jsem pohlížela ze dvou úhlů. Jedním bylo vnímání instrukcí a připomínek z pohledu interpreta a druhým vnímání instrukcí a připomínek z pohledu pedagoga. V mém případě budoucího pedagoga klasického tance.

Jako interpret si spojuji dané instrukce nejvíce s představením, kterého se týkají. Během nácviku si vybavuji připomínky a principy, které mi pomohou, aby byl můj výkon na jevišti v daném kuse co nejlepší. Jako pedagog se snažím ze všech informací vybrat ty, které rozšíří můj pedagogický ‚slovník‘.

Během lekcí Gaga se mi dostalo mnoha nových podnětů, díky kterým se můj pohled na vnímání těla a prostoru otevřel zase o něco více. Je však také pravda, že mnoho principů, které se spojují s touto metodou, jsem již používala. Protože i když nyní zazněly v rámci lekce Gaga, setkala jsem se s nimi již dříve. Jsou totiž společné pro více technik a metod jak moderního tak klasického tance. (Vnímání podlahy, cítění prostoru, citlivost všech částí těla, energie v těle směřující všemi směry...) V následujících řádcích popíšu dva, které se v rámci klasického tréninku snažím nejvíce uplatňovat. A které mám spojené jen s jazykem Gaga.

Zrcadla

Nepřítomnost zrcadel v tanečním prostoru je jedním z hlavních poznávacích znaků pohybového jazyka Gaga. Naopak když se řekne ‚balet‘, většina lidí si představí místnost se zrcadly. Je pravda, že jde jen stěží srovnávat pohybový jazyk Ohada Naharina s klasickou taneční technikou. Rozdíl mezi nimi spočívá v odlišném přístupu dosažení konečného výsledku. Gaga vychází z improvizativního charakteru a konečná podoba prvku není přesně dána. Jde spíše o rozvinutí možností těla skrze vnitřní pocit. K tomu není zapotřebí zrcadel. Oproti tomu v klasické taneční technice je přesně dáno, jak má prvek ideálně vypadat. K tomu kontrola v zrcadle napomáhá. Avšak je důležité se časem, když už svalová paměť a vnitřní cit vědí, jak prvek provést, od zrcadla oprostít a více rozvíjet svůj vnitřní zrak. S tím se však během klasického tréninku u mnoha tanečnicků neseťkávám. Kolikrát je vidět, že jsou úplně hypnotizováni pohledem na sebe. Nevímají sebe, své pohyby, prostor kolem jinak než skrze zrcadlo. Neříkám, že k nim nepatřím, že nekontroluji své pohyby v zrcadle. Avšak díky

Gaga o svém problému vím a snažím se postupně tohoto ‚zlovyku‘ zbavovat. A jako pedagog se nyní při výuce více zaměřuji na tento problém a mám snahu, aby se i studenti vymanili ze zajetí zrcadel.

Uvolňená čelist

Tato instrukce vyvolá v těle velice důležitou reakci. Pokud máme zaťatou čelist, zadržujeme nevědomky určité napětí v těle. Když ji však povolíme, dojde k jeho uvolnění, a následné větší svobodě celého postoje. To je pro kteréhokoliv tanečníka vždy důležité. Pokud v těle dojde k určité ztuhlosti, nikdy nebudou pohyby vypadat přirozeně. Často během hospitací vidím žáky, kteří mají úplně ztuhlé obličej. To jim vůbec nepomáhá při dané kombinaci a vezme jim to mnohem více energie, než je zapotřebí.

Pedagog ve mně chtěl také zjistit, jestli i další tanečníci z Národního divadla uplatňují něco z metody Gaga v klasickém tréninku. A tak jsem jim v rámci přípravy na psaní své práce položila otázku: Používáte některé z principů Gaga i v klasické taneční technice? Ze čtyřiceti sedmi dotázaných mi šestnáct odpovědělo, že ano. Musím napsat, že jsem počtem kladných odpovědí byla docela překvapená. Samozřejmě jsem neočekávala, že všichni si z Gaga něco odnesli. Myslela jsem, že kolegů, kteří o pohybech přemýšlí v širším pojetí, bude přece jenom více.

Dobrého pedagoga dělá i jeho snaha se neustále vzdělávat a rozšiřovat své znalosti. Doufám, že díky svým poznatkům z Gaga metody, mám nakročeno zase o kus blíže k tomu, abych se jím jednou stala.

6. Závěr

V rámci psaní své bakalářské práce, jsem zjistila mnoho zajímavých informací o Ohadovi a jeho pohybovém jazyku Gaga. Přečetla a zhlédla jsem několik rozhovorů s ním. To mi umožnilo, ještě více ocenit jeho práci. A také Ohada Naharina samotného.

Během rozboru jednotlivých pohybů v Echad mi yodea mi došlo, jak obtížné je popsat pohyb. Jako tanečnice jsem totiž zvyklá spíše názorně ukazovat. Takže bylo pro mě velmi náročné zformulovat slova, která by pohyb správně vystihla.

Zpětně jsem si uvědomila, kolika důležitých poznatků se mi dostalo během lekcí Gaga a během příprav na představení Ohad Naharin: Decadance v Národním divadle. Bylo dobré si vybavovat tyto informace, které se mi vryly hluboko do paměti a které nyní hodlám dále využívat při mé pedagogické činnosti.

Prameny a literatura

MANOR, Giora. Batsheva – the Flagship of Modern Dance in Israel, *Israel Dance NO. 4*. Haifa: 1994. ISSN 0334-2301

COHEN, Selena Gomez. *International Encyclopedia of Dance, vol.3*. New York: 2004. ISBN 0-19-517587-5

INDRÁKOVÁ, Tereza. *Tanec v moderním státě Izrael*. Praha: 2010. Magisterská práce. Akademie múzických umění v Praze, Hudební a taneční fakulta

ŠTÁVOVÁ, Helena. *Osobnost Ohada Naharina*. Praha: 2012. Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze, Hudební a taneční fakulta

NAHARIN, Ohad. *Decadance: Ohad Naharin*. Praha: Národní divadlo, 2015. ISBN 978-80-7258-527-4.

Internetové zdroje

Batsheva Dance Company [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <https://batsheva.co.il/en/>

GAGA: people. dancers. [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://gagapeople.com/>

Batsheva Dance Company: The Archive [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/>

SOUKUPOVÁ, Kristina. Ohad Naharin: Jsem připraven nabídnout, jste připraveni přijímat? *Taneční aktuality* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.tanecniaktuality.cz/ohad-naharin-jsem-pripraven-nabidnout-jste-pripraveni-prijimat/>

MUSLEAH, Rahel. Feeling is believing. *Hadassah magazine* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.hadassahmagazine.org/2015/02/17/feeling-believing/>

⁴Martha Graham. In: *Wikipedia: the free encyclopedia*[online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Martha_Graham

⁶Maggie Black. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Maggie_Black

⁷David Howard. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/David_Howard_\(ballet_teacher\)](https://en.wikipedia.org/wiki/David_Howard_(ballet_teacher))

⁹Maurice Béjart. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Maurice_B%C3%A9jart

²⁷Jiří Kylián. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Kyli%C3%A1n

²⁸William Forsythe. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/William_Forsythe_\(choreographer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/William_Forsythe_(choreographer))

²⁹Mats Ek. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Mats_Ek

²²Itzik Galili. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=346>

²³Yossi Yungman. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=583>

²⁴Noa Dar. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=413>

²⁵Yossi Berg. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=249>

²⁶Sharon Eyal. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=78>

⁴³Yasmeen Godder. *Batsheva Dance Company: The Archive* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/people.php?act=bibliography&id=302>

Video

Ohad Naharin. Interview: Na plovárně...s Ohadem Naharinem, TV, ČT art, 17. 2. 2016

Ukázky z dokumentu „Mr. GAGA“ ze zdroje:

<https://www.youtube.com/user/MrGagaTheFilm>, 20. 2. 2016

Obrazová příloha

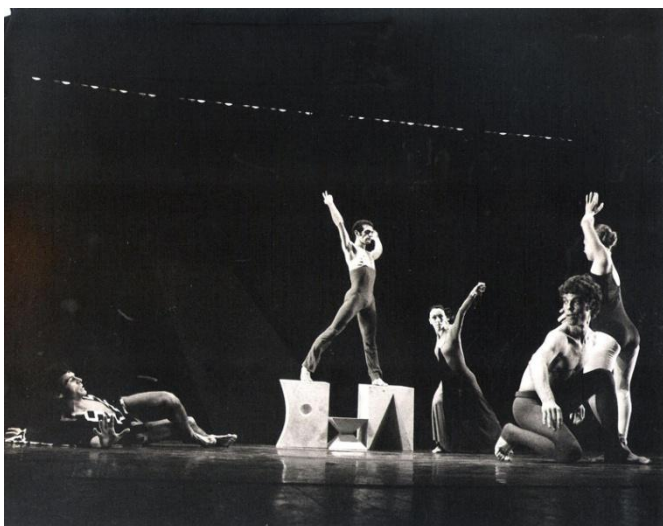
Obr. č. 1

Ohad Naharin

Foto: Vojta Brtnický

Ze zdroje:

<http://www.tanecniaktuality.cz/ohad-naharin-jsem-pripraven-nabidnout-jste-pripraveni-prijimat/>,
26. 4. 2016

Obr. č. 2

„Dream“ - Ohad Naharin v popředí

Ze zdroje:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/repertoire.php?act=photos&id=93>,
26. 4. 2016

Obr. č. 3

„60 A Minute“ - Mari Kajiwara a Ohad Naharin

Foto: Johan Elbers

Ze zdroje:

<http://archive.batsheva.co.il/eng/repertoire.php?act=photos&id=194>,
26. 4. 2016

Obr. č. 4

Ohad s dcerou Nogou

Foto: laskavě poskytl Ohad Naharin

Ze zdroje:

http://dancemagazine.com/news/Inside_Batsheva/, 26. 4. 2016

Obr. č. 5

„Sadeh 21“ – Eri Nakamura a Adi Zlatin

Foto: Gadi Dagon

Ze zdroje:

http://dancemagazine.com/news/Naharins_Influence/, 26. 4. 2016

Obr. č. 6

Ohad Naharin s tanečnicí ND Leilou Labiodovou při zkoušce (z části Secus)

Foto: bývalá členka souboru ND Phillipine de Sevin

Obr. č. 7

Erez Zohar

Ze zdroje:

<http://gagapeople.com/english/wp-content/uploads/2013/04/Erez-Zohar-234x300.jpeg>
26. 4. 2016

Obr. č . 7

Gili Navot

Ze zdroje:

<http://gagapeople.com/english/wp-content/uploads/2010/11/GiliNavot-26-199x300.jpg>
26. 4. 2016

Obr. č . 9

Adi Salant

Ze zdroje:

<http://www.iodanzo.com/wp-content/uploads/2013/10/Adi-Salant.jpg>
26. 4. 2016

Ohad Naharin během lekce Gaga

Foto: Gadi Dagon

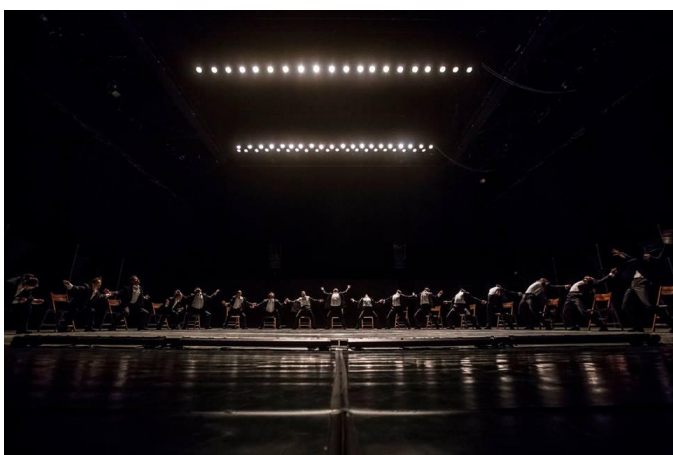
Ze zdroje: <https://batsheva.co.il>, 26. 4. 2016

Ohad Naharin a šéf baletu ND
Petr Zuzka na zkoušce
představení Decadance

Foto: Martin Divíšek

Zdroj: Národní divadlo

Soubor Národního divadla

Echad mi yodea

Foto: Mrtin Divíšek

Zdroj: Národní divadlo

Příloha č. 1

Seznam choreografií Ohada Naharina uvedených Batsheva Dance Company a Batsheva Ensemble v letech 1990 - 2016

1. „Sinking of the Titanic“

Světová premiéra: Dance Theater Workshop, NY, 1988

Izraelská premiéra: 30. března 1990, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

2. „Kin of Wara“

Světová premiéra: 1989, Dance Theater Workshop, NY ; založeno na choreografii 'Queens of Golub'

Izraelská premiéra: 30. března 1990, Suzanne Dellal Centre , Tel-Aviv, Izrael

3. „KYR“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 8. června 1990, Jerusalem Theater, Jeruzalem, Izrael

4. „Black Milk“

Světová premiéra (ženská verze): 1985, Kibbutz Dance Company

Izraelská premiéra: 25. září 1990, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

(Batsheva Dance Company toto dílo uváděla, jak v ženské, tak mužské verzi.)

5. „60 A Minute“

Světová premiéra: 1985, Riverside Church, NY

Izraelská premiéra: 25. září 1990, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

6. „Passomezzo“

Světová premiéra: 1989, Nederlands Dans Theater 2

Izraelská premiéra: 1. dubna 1991, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

7. „Queens of Golub“

Světová premiéra: 1989, Nederlands Dans Theater

Izraelská premiéra: 19. května 1991, Jerusalem Theater, Jeruzalem, Izrael

8. „Arbos“

Světová premiéra: 1989, Sydney Dance Company

Izraelská premiéra: 15. května 1991, Jeruzalem Theater, Jeruzalem, Izrael

9. „Mabul“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 7. června 1992, Jerusalem Theatre, Jeruzalem, Izrael

10. „Opening ceremony“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 26. května, 1993, Binyanei Hauma, Jeruzalem, Izrael

Vytvořeno jako úvodní číslo pro Israel Festival

11. „Perpetuum“

Světová premiéra: 1991, Le Ballet Du Grand Théâtre De Genève

Izraelská premiéra: 26. května 1993, Binyanei Hauma, Jeruzalem, Izrael

Uvedeno v rámci Israel Festival

12. „Anaphase“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Založeno na choreografii Opening Ceremony

Světová premiéra: 29. prosince 1993, Cinerama, Tel-Aviv, Izrael

13. „PART, DANCE (Dance Party)“

Inspirováno choreografií Anaphase

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Světová premiéra: 1994

14. „Z/na“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 20. května 1995, Jerusalem Theater, Jeruzalem, Izrael

Poprvé uvedeno jako zahajovací číslo na Israel Festival

15. „Yag“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 6. července 1996, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

16. „Sabotage Baby“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company (krátká verze Sabotage Baby byla původně vytvořena pro NDT)

Světová premiéra: 1997

17. „Two Short Stories“

Vytvořeno pro NDT3

Izraelská premiéra: 1997

18. „ZACHACHA“

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Inspirováno díly Perpetuum, Sabotage Baby and Anaphase

Světová premiéra: 1998

19. „Quatations 1-9“

Quatations 1-9 je součástí Moshe

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: únor 1999, Performing Arts Center, Tel-Aviv, Izrael

20. „Moshe“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 6. června 1999

21. „Decadance“

Světová premiéra: 2000, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

(Představení je součástí repertoáru Batsheva Ensemble v sezóně 2015/2016)

22. „Naharin's Virus“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 19. dubna 2001

23. „Plastelina“

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Inspirováno díly Naharin's Virus a Moshe

Světová premiéra: 8. července 2001

24. „Mamootot“

Na kreativním procesu se podílela Sharon Eyal a tanečníci Batshevy

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 23. března 2003, Varda Studio, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

25. „Kamuyot“

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Inspirováno díly Mamootot a Moshe

Světová premiéra: 7. června 2003, Tichon Hasash High School, Tel-Aviv, Izrael

26. „Three“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 12. února 2005, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

27. „Telophaza“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 25. června 2006, Timna Park, Eilat, Izrael

28. „Furo“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 24. dubna 2006, The Jewish Theatre, Stockholm, Švédsko

29. „George & Zalman“

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Světová premiéra: 5. července 2006, Mahol Shalem Festival, Jeruzalem, Izrael

30. „MAX“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 10. dubna 2007, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

31. „Seder“

Vytvořeno pro Batsheva Ensemble

Inspirováno díly Three, Telophaza, Furo, Max a George & Zalman

Světová premiéra: 12. července 2007, Suzanne Dellal Centre, Tel-Aviv, Izrael

32. „Project 5“

Světová premiéra dívčí verze: 5. července 2008, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv

Světová premiéra chlapecké verze: 10. ledna 2010, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv

33. „B/olero“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 12. července 2008

34. „Hora“

Světová premiéra: 18. května 2009, Jerusalem Theater, Jeruzalem, Izrael

35. „Sadeh 21“ Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: květen 2011, Sherover Theater, Jeruzalem, Izrael

36. „Deca'le“

Ukázky z děl:

Sadeh21 (2011), Max (2007), Seder (2007), George and Zalman (2006), Three (2005), Zachacha (1998), Zina (1995), Anaphaza (1993), Mabul (1992), Kyr (1990)

Světová premiéra: říjen 2012, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

37. „Session“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: květen 2011, Fondation Beyeler, Basilej, Švýcarsko

38. „The Hole“

Vytvořeno pro Batsheva Dance Company

Světová premiéra: 3. dubna 2013, Varda Studio, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv

39. „Project Secus“

Světová premiéra: 27. listopadu 2014

40. „Last Work“

Vytvořeno pro Batsheva Company

Světová premiéra: červen 2015, Suzanne Dellal Center, Tel-Aviv, Izrael

Předpremiéra: 21. května

Příloha č. 2

Překlad písně Echad mi yodea

1. Echad mi yodea, Echad ani yodea. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Jednoho - kdo zná? Jednoho já znám. Jeden *je*⁵¹ Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

2. Shnayim mi yodea, shnayim ani yodea. Shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Dvě - kdo zná? Dvě já znám. Dvě *jsou* desky Smlouvy⁵². Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

3. Shlosa mi yodea, shlosa ani yodea. Shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Tři - kdo zná? Tři já znám. Tři *jsou* otcové⁵³, dvě desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

4. Arba mi yodea, arba ani yodea. Arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Čtyři - kdo zná? Čtyři já znám. Čtyři *jsou* matky⁵⁴, tři otcové, dvě desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

5. Chamisha mi yodea, chamisha ani yodea. Chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Pět - kdo zná? Pět já znám. Pět *je* svitků Tóry, čtyři *jsou* matky, tři otcové, dvě desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

6. Shisha mi yodea, Shisha ani yodea. Shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

⁵¹ Hebrejščina nemá sloveso být ve funkci spony. Proto dávám do kurzívy - v hebr. textu reálně není.

⁵² Desky desatera, v hebr. terminus technicus „desky smlouvy“

⁵³ V češtině běžnější výraz „praotcové“

⁵⁴ Opět: v češtině běžnější „pramatky“

Šest – kdo zná? Šest já znám. Šest je pořádků⁵⁵ Mišny, pět je svitků Tóry, čtyři jsou matky, tři otcové, dvě desky Smlouvy. Jeden je Bůh náš, který je na nebi a na zemi.

7. Shiva mi yodea, Shiva ani yodea. Shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Sedm – kdo zná? Sedm já znám. Sedm je dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět je svitků Tóry, čtyři jsou matky, tři otcové, dvě jsou desky Smlouvy. Jeden je Bůh náš, který je na nebi a na zemi.

8. Shmona mi yodea, Shmona ani yodea. Shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Osm – kdo zná? Osm já znám. Osm je dnů do obřizky, sedm je dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět je svitků Tóry, čtyři jsou matky, tři otcové, dvě jsou desky Smlouvy. Jeden je Bůh náš, který je na nebi a na zemi.

9. Tisha mi yodea, tisha ani yodea. Tisha yarchei leda, shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Devět – kdo zná? Devět já znám. Devět je měsíců do zrození, osm je dnů do obřizky, sedm je dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět je svitků Tóry, čtyři jsou matky, tři otcové, dvě jsou desky Smlouvy. Jeden je Bůh náš, který je na nebi a na zemi.

10. Asara mi yodea, asara ani yodea. Asara dibraya, tisha yarchei leda, shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Deset - kdo zná? Deset já znám. Deset je Slo⁵⁶, devět je měsíců do zrození, osm je dnů do obřizky, sedm je dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět je svitků

⁵⁵ Terminus technicus. Ve smyslu šest „knih“ Mišny.

⁵⁶ Deset slov = desatero

Tóry, čtyři *jsou* matky, tři otcové, dvě *jsou* desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

11. Achad asar mi yodea, achad asar ani yodea. Achad asar kochvaya, asara dibraya, tisha yarchei leda, shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Jedenáct – kdo zná? Jedenáct já znám. Jedenáct *je* hvězd⁵⁷, deset *je* Slova, devět *je* měsíců do zrození, osm *je* dnů *do* obřízky, sedm *je* dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět *je* svitků Tóry, čtyři *jsou* matky, tři otcové, dvě *jsou* desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

12. Shnem asar mi yodea, Shnem asar ani yodea. Shneym asar shivtaya, achad asar kochvaya, asara dibraya, tisha yarchei leda, shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Dvanáct – kdo zná? Dvanáct já znám. Dvanáct *je* kmenů⁵⁸, jedenáct *je* hvězd, deset *je* Slova, devět *je* měsíců do zrození, osm *je* dnů *do* obřízky, sedm *je* dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět *je* svitků Tóry, čtyři *jsou* matky, tři otcové, dvě *jsou* desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

13. Shlosa asar mi yodea, Shlosa asar ani yodea. Shlosa asar midayashneym asar shivtaya, achad asar kochvaya, asara dibraya, tisha yarchei leda, shmona y'mei milah, shiva y'mei shabata, shishah sidrei mishnah, chamisha chumshei torah, arba imahot, shlosa avot, shnei luchot habrit. Echad elohenu shebashamayim uva'aretz.

Třináct – kdo zná? Třináct já znám. Třináct *je* atributů⁵⁹, dvanáct kmenů, jedenáct *je* hvězd, deset Slova, devět *je* měsíců do zrození, osm *je* dnů *do* obřízky, sedm *je* dnů do soboty, šest pořádků Mišny, pět *je* svitků Tóry, čtyři *jsou* matky, tři otcové, dvě *jsou* desky Smlouvy. Jeden *je* Bůh náš, který *je* na nebi a na zemi.

⁵⁷ V Josefově snu. Srv. Gn 37,9.

⁵⁸ Kmenů Izraele.

⁵⁹ Tzv. 13 atributů Boží milosti (13 attributes of Mercy) – 13 midot harachamim שלוש עשר מידות הרחמים. Slovo "mida" je dost špatně přeložitelné. Znamená vše možné od míry, vlastnosti, charakteru či způsobu až po pravidlo nebo příkaz.